

PITANJA I ODGOVORI O NAJVAŽNIJIM STVARIMA

<Bosanski – Bosnian – بوسني >

Abdur-Rahman b. Nasir Es-Sa'di

Prijevod: Seid Klica

Recenzija:

Irfan Klica

Jasmina Radončić

Fejzo Radončić

سؤال وجواب في أهم المهمات

عبد الرحمن بن ناصر السعدي

ترجمة: سعيد كليتسا

مراجعة:

عرفان كليتسا

ياسمينا رادونشيش

فيزو رادونشيش

Uvod

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog

Sva hvala pripada Allahu. On ima najljepša imena, najpotpunija svojstva, i On nas obasipa ugodnim blagodatima. Donosim salavat na Muhammeda koji je poslan za dobrobit vjere, dunjaluka i Ahireta. A zatim:

Ova sažeta poslanica sadrži najvažnija pitanja vjere i osnova imana – vjerovanja, na čije poznavanje apeluje prijeka potreba. Napisao sam je u formi pitanja i odgovora kao lakši način u njenom razumijevanju i obrazloženju čitateljima, u njenom izučavanju i podučavanju drugih.

1. Šta je definicija tevhida i na šta se tevhid dijeli?

Odgovor:

Definicija tevhida koja obuhvata sve njegove dijelove jeste:

Znanje roba, njegovo ubjedenje, priznavanje i vjerovanje u jednoću Gospodara sa svim svojstvima savršenstva. Da svjedoči Njegovu jedinstvenost u tome, da je ubijeden da On nema sudruga, niti sebi ravnog u svom savršenstvu, da je on jedini Bog svim stvorenjima i da samo On zaslužuje da se obožava. Da potvrđuje Njegovu jedinstvenost u svim oblicima ibadeta koje čini.

Prema tome, ova definicija obuhvata tri dijela tevhida:

Prvi dio: **Tevhidur-rububijeh** je priznanje o jednoći Gospodara u stvaranju, opskrbljivanju, upravljanju i uređivanju svih stvari.

Drugi dio: **Tevhidul-esma'i ves-sifat** – predstavlja potvrđivanje sveg onog što je Allah Sebi pripisao i što Mu je pripisao Njegov poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, od lijepih imena, kao i potvrđivanje onog na šta ta imena upućuju od sifata (svojstava) bez **tešbiha** (upoređivanja) i **temsila** (poistovjećivanja), bez **tahrifa** (mijenjanja) i **t'atila** (negiranja).

Treći dio: **Tevhidul-ibadeti** (Tevhidul-uluhijje) je potvrđivanje Allahove jedinstvenosti kroz svaki vid ibadeta i kroz sve njegove vrste, čineći ibadet iskreno i samo Allaha radi, bez pripisivanja Mu sudruga u njima (pa makar i u najmanjem djeliću ibadeta koji se čini).

Ovo su dijelovi tevhida kojih se rob mora pridržavati i biti ih dosljedan da bi bio muvehhid (pravi vjernik, onaj koji je ostvario tevhid).

2. Šta su iman i islam i šta su njihove općenite osnove (temelji)?

Odgovor:

Iman je čvrsto vjerovanje u sve ono što su naredili Allah i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a koje u sebi sadrži djelo koje je, u stvari, islam. Pod islamom se podrazumijeva prepuštanje i predanost samo Allahu, i pokornost u poslušnosti Njemu.

Što se tiče temelja imana i islama, oni su sadržani u ovom plemenitom ajetu:

Recite: 'Mi vjerujemo u Allaha i u ono što se objavljuje nama, i u ono što je objavljeno Ibrahimu, i Ismailu, i Ishaku, i Jakubu, i unucima, i u ono što je dato Musau i Isau, i u ono što je dato vjerovjesnicima od Gospodara njihova; mi ne pravimo nikakve razlike među njima, i mi se samo Njemu pokoravamo.' (Kur'an, El-Bekara, 136.), kao i u Poslanikovom, sallallahu alejhi ve sellem, objašnjenju u 'Hadisu Džibrila' i u drugim hadisima.

Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, kaže:

Iman je da vjeruješ u Allaha, Njegove meleke, Njegove knjige, Njegove poslanike, Sudnji dan i da vjeruješ u Njegovo određenje bilo dobro ili zlo! Islam je da svjedočiš da nema drugog boga osim Allaha i da je Muhammed, Allahov poslanik, da obavljaš namaz, daješ zekat, postiš ramazan i da obaviš hadždž ako si u mogućnosti to učiniti.

Na ovaj način je objasnio da je iman vjerovanje i ubjeđenje srca, a da je islam izvršavanje vidnih obreda.

3. Šta su ruknovi imana (vjerovanja) u Allahova imena i Njegova svojstva?

Odgovor:

Tri su rukna (temelja) vjerovanja u Allahova imena i Njegova svojstva:

- Vjerovanje u sva lijepa Allahova imena;
- Vjerovanje u sifate (svojstva) na koja Njegova imena upućuju;
- Vjerovanje u propise Njegovih svojstava i u ono što proističe iz potvrde tih svojstava.

Tako, vjerujemo da je Allah Sveznajući, te da On posjeduje potpuno znanje koje obuhvata svaku stvar. Vjerujemo da je On Samilostan, Milostiv, Posjednik neiscrpane milosti kojom ukazuje milost onome kom On želi i tako vjerujemo u ostatak Njegovih lijepih imena, i svojstava i u ono što proizilazi iz njih.

4. Pitanje o Allahovoj uzdignutosti (gornjosti) nad svim stvorenjima i o tome da se nad Aršom uzvisio

Odgovor:

Znamo da je naš Gospodar Uzdignut i Najuzvišeniji u svakom smislu, u pogledu uzvišenosti bića, svojstava, vlasti i moći, i da je On različit i poseban od svega što je stvorio, te da Se nad Aršom uzvisio kako je Sebe i opisao. Uzdizanje Allaha (El-Istiva') je poznato, ali kakvoća istog je nepoznata, jer smo obaviješteni o tome da se Allah uzvisio a nismo upoznati o kakvoći Njegovog uzvisivanja.

Također, isto to kažemo o svim Allahovim svojstvima - obaviješteni smo o njima, ali nismo obaviješteni o njihovoj kakvoći. Nama je obaveza vjerovati u sve ono što nam je došlo u Allahovoj knjizi i na jeziku Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i tome ne smijemo ništa dodavati niti od toga oduzimati.

5. Pitanje o Allahovom svojstvu milosti i svojstvu spuštanja na dunjalučko nebo i njima sličnim svojstvima

Odgovor:

Vjerujemo i potvrđujemo sve ono čime je Allah Uzvišeni Sebe opisao kao što su svojstva milosti, zadovoljstva, spuštanja, dolaženja. Vjerujemo u ono kako ga je opisao Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na način da mu u istom svojstvu ne slični niko od Njegovih stvorenja, jer, doista, ništa nije poput Njega.

Stoga kao što Allah posjeduje biće koje ne slični drugim bićima, isto tako On Uzvišeni ima svojstva koja ne slični svojstvima Njegovih stvorenja. Dokaz tome su veličanstvena objašnjenja iz Kur'ana i sunneta koja ih potvrđuju i kojim se Allahu iskazuje hvala, kao i ajeti koji na općenit način negiraju da On ima sebi sličnog, ravnog, pomagača ili sudruga.

6. Pitanje o Allahovom govoru i Kur'anu

Odgovor:

Kažemo da je Kur'an Allahov govor objavljen, koji nije stvoren. On od Allaha potiče i Njemu se vraća. Allah govori njime istinskom formom (riječima) i značenjem, i nije prestao niti prestaje govoriti ono šta hoće kada hoće. Njegov govor ne iščezava niti ima kraja.

7. Šta je potpun iman i da li se on povećava i smanjuje?

Odgovor:

Iman je zajednički naziv za sva ubjeđenja (vjerovanja) srca kao i njegova djela, djela udova, i riječi jezika, te je na taj način cijela vjera, zajedno sa svojim temeljima i ograncima, sadržana u imanu. Iz toga proizilazi da se iman povećava snagom uvjerenja i njihovom brojnošću (količinom znanja u koje je uvjeren), dobrim djelima i njihovom brojnošću, dobrim govorom i njegovom brojnošću, a smanjuje se onim što je suprotno tome.

8. Šta je propis grješnika ustrajnog u grijehu?

Odgovor:

Onaj ko bude vjernik ne pripisujući Allahu sudruga, a ustrajan je na grijesima on je vjernik shodno veličini svog imana, a fasik-grješnik onoliko koliko je ostavio od imanskih obaveza. Onaj ko je krnjavog imana potpada pod one na koje se odnosi obećanje Džennetom zbog svog imana, i pod one kojima se prijeti Džehennemom zbog grijeha koje čini. I pored toga neće biti vječno u Vatri. Potpun iman sprečava ulazak u Vatru, dok manjkav i krnjav iman sprečava vječni boravak u njoj.

9. Koliko je kategorija vjernika i koje su?

Odgovor:

Postoje tri kategorije vjernika:

□ Prva kategorija su *sabikun ilel-hajrat*, a to su oni koji prednjače u činjenju dobrih djela. Oni koji izvršavaju obavezna - vadžib i pohvalna - mustehab djela, a ostavljaju harame i pokuđena - mekruh djela.

□ Druga kategorija su *muktesidun*, a to su oni koji su se zaustavili na izvršavanju obaveznih stvari i na klonjenju od harama.

Treća kategorija su *zalimun li enfusihim*, oni koji su se prema sebi ogriješili, a to su oni koji su pomiješali svoja dobra i loša djela.

10. Šta je propis djela koja čine Allahovi robovi?

Odgovor:

Sva djela koja čine Allahovi robovi (ljudi i džinni), bilo da su od djela poslušnosti ili, pak, grijeha, podilaze pod Allahovo stvaranje, Njegov kada' (određenje) i kader (predodređenje). Međutim, oni su njihovi počinitelji. Allah ih nije prisilio na njihovo činjenje, jer se ista izvršavaju njihovom voljom i sposobnošću. Tako da su to, u biti, njihova djela i oni se njima karakterišu, za njih bivaju nagrađeni ili kažnjeni, a sve je to, uistinu (na kraju), Allahovo stvaranje, jer je Allah stvorio njih (počinitelje), stvorio njihovu volju i sposobnost, te i sve ono što se posredstvom toga desi.

Tako da vjerujemo u sve tekstove Kur'ana i sunneta koji upućuju na sveobuhvatnost Allahovog stvaranja i moći da bilo šta stvori od stvorenja, osobina i djela. Kao što vjerujemo u tekstove Kur'ana i sunneta koji ukazuju da su, uistinu, robovi počinitelji dobra i zla, i da oni imaju izbor u činjenju svojih djela, a da je Allah stvorio njih, njihovu moć i volju koji su neposredni uzrok u postojanju i dešavanju njihovih djela i riječi. A stvoritelj razloga (uzroka) je i stvoritelj posljedice. A Allah je veći i pravedniji od toga da ljude prisiljava na činjenje djela bez njihove volje.

11. Šta je to širk i šta su njegovi dijelovi?

Odgovor:

Postoje dvije vrste širka:

Širk u rububijetu – a to je da rob vjeruje da Allah ima sudruga u stvaranju nekih svojih stvorenja ili u upravljanju njima.

Širk u ibadetu, a koji se dijeli na dva dijela, a to su veliki i mali širk. Veliki širk je da rob bilo kakav oblik ibadeta usmjeri nekom mimo Allaha, poput toga da dovi nekom mimo Allaha ili da ga moli (nada se njegovoj nagradi) ili da se njega plaši (iz poniznosti i veličanja). Veliki širk je stvar koja izvodi iz vjere i njegov počinitelj biva vječno zatočen u Vatri. A što se tiče malog širka to su putevi i sredstva koja vode do

velikog širka ako ne dosežu stepen ibadeta, kao na primjer: zaklinjanje nečim mimo Allaha, pretvaranje i tome slično.

12. Kako se detaljno objašnjava vjerovanje u Allaha?

Odgovor:

Mi potvrđujemo i priznajemo svojim srcima i jezicima da je Allah nužno postojeći i da je On stvorio sve što postoji, da je On Jedan Jedini, jedinstven, Utočište svemu, jedinstven u svojstvima savršenstva, slave, veličine, gordosti i veličanstvenosti, te da Njemu pripada vrh savršenstva, a Njegova stvorenja nisu u stanju dokučiti, niti znanjem obuhvatiti i pojmiti išta od Njegovih svojstava.

I vjerujemo da je On Prvi prije Kog nije bilo ništa i Posljednji poslije Kog ne postoji išta, Vidljivi (Jasni) iznad Kog nema ničeg i Nevidljivi (Skriveni) prije Kog ne postoji ništa, i da je On Uzdignut i Najuzvišeniji uzvišenošću bića, uzvišenošću svojstava, i uzvišenošću moći i vlasti. I vjerujemo da je on Sveznajući, Svemogućí, da On čuje sve glasove u svoj njihovoj različitosti u jezicima i raznovrsnosti u potrebama.

Vjerujemo da On sve vidi i da je On Najmudriji u svom stvaranju i onom što propisuje, da je Hvaljen u svojim osobinama i djelima, Slavljén u svojoj veličini i gordosti, Milostiv i Samilostan, Onaj čija je milost sveobuhvatna, Onaj čija plemenitost, dobročinstvo i darežljivost obuhvata sve postojeće.

Vjerujemo da je Posjednik (Vlasnik) i Vladar svih vladarevina. Djelo Njega Uzvišenog je odlika njegove vlasti. Sve što je na nebesima i na zemlji, sve je to Njegovo vlasništvo i Njemu robuje. Njemu pripada apsolutna moć u upravljanju i djelovanju, On je Živi koji živi potpunim životom sa svim svojstvima Njegovog bića. On je El-Kajjum – Vječni, Onaj koji sam po sebi opstoji i Koji sve održava. On se opisuje djelima koje čini, te je Onaj koji čini ono što želi. Ono što je htio desilo se, a ono što nije htio nije se dogodilo.

Svjedočimo da je On naš gospodar, Tvorac, Onaj koji iz ničega stvara, Onaj koji svemu daje oblik, Koji je sve što bivstvuje iz nepostojanja u postojanje izveo i usavršio njihovo stvaranje i njihov poredak. On je, uistinu, Allah (jedini bog), Onaj pored kog nema božanstva, i On je bog kom se robuje, i niko sem Njega ne zaslužuje da mu se ibadet čini. Pa se ne pokoravamo, ne iskazujemo poniznost, vraćamo, niti okrećemo svoja lica osim Allahu Jedinom, Svemoćnom, Silnom i Onom koji puno prašta.

Samo Njega obožavamo i samo od Njega pomoć tražimo, od Njega se nadamo i od Njega se bojimo, nadamo se Njegovoj milosti, a strahujemo od tog da nas nagradi prema zasluži i strahujemo od

Njegove kazne. Mi nemamo mimo Njega Gospodara, te Ga molimo i dozivamo, mi drugog boga pored Njega nemamo. Molimo ga i nadamo se da nam popravi našu vjeru i naš dunjaluk, divan je On pomagač koji nas štiti od svih zala i nedaća.

13. Kako se detaljno objašnjava vjerovanje u vjerovjesnike?

Odgovor:

Obaveza nam je vjerovati u sve vjerovjesnike i poslanike čije je vjerovjesništvo i poslanstvo potvrđeno.

Ubijedeni smo da ih je Uzvišeni Allah odabrao svojom objavom i poslanicom i učinio ih posrednicima između Njega i Njegovih stvorenja u dostavljanju Njegove vjere i Šerijata, te da ih je On pomogao dokazima koji su upućivali na njihovu iskrenost i istinitost onog sa čim su došli.

Ubijedeni smo da su oni najpotpunija Allahova stvorenja znanjem i djelom, da su najiskreniji i najdobrostitiviji i najbolji ahlakom i djelima, da ih je Allah odlikovao vrlinama u kojima ih niko ne može sustići, te ih lišio svake odlike niskosti, i da su oni bezgrješni u svemu što dostavljaju od Allaha i da u njihovim riječima i onom što dostavljaju nema ničeg osim istine i ispravnosti.

Vjerujemo da je obaveza vjerovati u sve njih i u sve ono sa čim su došli od Allaha. Obaveza ih je voljeti, poštovati i veličati. Vjerujemo da su nam sve spomenute stvari vadžib, prema našem poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, te da ih iskazujemo na najpotpuniji način.

Obaveza nam je poznavati ga i poznavati sve ono sa čim je došao od Šerijata, općenito i detaljno, shodno mogućnosti. A onda nam je obavezan iman u sve to, zatim slijeđenje i dosljednost u poslušnosti njemu u svakoj stvari, vjerovanjem u njegove riječi, izvršavanjem onog što nam je naredio i klonjenjem od onog što je zabranio.

Vjerujemo da je on pečat svih vjerovjesnika poslije kojeg nema više vjerovjesnika, da je njegov Šerijat i zakon dokinuo sve prethodne Šerijate i da će ostati jedini ispravan zakon do Sudnjeg dana.

Iman u Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ne biva potpunim sve dok rob ne spozna da je sve sa čim je on došao istina i da je nemoguće uspostaviti racionalni ili, pak, osjetni ili bilo kakav drugi dokaz koji se suprotstavlja onom sa čim je došao, već su ispravan razum i stvarne čulne činjenice (pojave) svjedokom Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, iskrenosti i istinoljubivosti.

14. Koliko je dijelova vjerovanja u kada' i kader i koji su?

Odgovor:

Postoje četiri dijela vjerovanja u kada' i kader bez kojih iman u kada' i kader nije potpun: Vjerovanje da je Allah Sveznajući i da Njegovo znanje obuhvata sve stvari i pojave bile male ili velike; Vjerovanje da je Allah sve to napisao u El-levhi-l-mahfuzu (Ploči pomno čuvanoj); Vjerovanje da je Allah stvoritelj svega i da su sva dešavanja Njegovom voljom i moći i da se ono što je htio dogodilo, a ono što nije želio se nije desilo i da je On pored toga svojim robovima dao mogućnost da, sopstvenom odlukom, čine djela svojom voljom i snagom kao što Uzvišeni kaže u Kur'anu:

Zar ne znaš da je Allahu poznato sve što je na nebu i na Zemlji? To je sve u Knjizi; to je, uistinu, Allahu lahko! (Kur'an, El-Hadždž, 70.)

I, također, kaže:

Onome od vas koji hoće da je na pravom putu, a vi ne možete ništa htjeti ako to Allah, Gospodar svjetova, neće! (Kur'an, Et-Tekvir, 28-29)

15. Šta je definicija imana u Sudnji dan i šta on podrazumijeva?

Odgovor:

Sve što je došlo u Kur'anu i sunnetu od onoga što slijedi nakon smrti spada u vjerovanje u Sudnji dan, poput dešavanja u kaburu, zatim berzeh (zagrobni život), njegova uživanja i patnja, dešavanja Kijametskog dana i svega onog što će biti tog dana: od polaganja računa, nagrade, kazne, suhufa (listova na kojima su ispisana djela), mizana koji će vagati djela, šefaata-zauzimanja, vijesti Dženneta i Džehennema, njihovi opisi i opisi njihovih stanovnika, i ono što je Allah pripremio za njihove pripadnike. U ovo se mora vjerovati općenito kao i u sve detalje vezane za pomenuto, i sve to predstavlja iman u Sudnji dan.

16. Šta je to nifak – licemjerstvo i koje su njegove vrste i odlike?

Odgovor:

Definicija nifaka je ispoljavanje dobra a skrivanje zla i njega je dvije vrste:

Veliki nifak ili nifak u vjerovanju, i njegov pripadnik biva vječni stanovnik Vatre. Primjer ove kategorije munafika je ona koju je Allah pomenuo u svom govoru:

Ima ljudi koji govore: „Vjerujemo u Allaha i u onaj svijet!“- a oni nisu vjernici. (Kur'an, Al-Bekara, 8.) A to su oni koji skrivaju i taje nevjerstvo, a ispoljavaju islam.

Druga vrsta nifaka je **mali nifak** ili nifak u djelu. Primjer ovog nifaka je pomenuo Poslanik, sallallahu alejhi ve selem, u hadisu u kojem kaže:

Tri su osobine munafika: „Kada govori laže, kada obeća ne ispuni (iznevjeri), a kada mu se nešto povjeri on to pronevjeri.“ (Buharija i Muslim)

Tako da onaj kod koga se nađu veliki kufr ili nifak njemu nije od koristi iman, niti djelo. A što se tiče malog nifaka ili kufra, oni se nekada nađu uz iman, pa u čovjeku bude i dobra i zla, i razloga da bude nagrađen i drugih da bude kažnjen.

17. Šta je to bidat (novotarija) i kako se dijeli?

Odgovor:

Novotarija je suprotnost sunnetu i dijeli se na dvije vrste. Prva vrsta novotarija je **bidatu 'itikad** – novotarija u vjerovanju i ona je ubjeđenje oprečno onom čime su nas Allah i Njegov poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, obavijestili. Ova vrsta novotarije je pomenuta u hadisu Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u kojem kaže:

Podijelit će se moj ummet na sedamdeset i tri skupine, sve će u Vatru osim jedne. Rekoše: „Ko je ta skupina, o Božiji Poslaniče?“ „To će biti oni koji su na onom na čemu sam ja danas i moji drugovi“ - reče on.

Pa onaj ko bude odgovarao ovom opisu on je isključivo pripadnik sunneta. A onaj ko bude pripadao ostalim skupinama biva novotarom, a svaka novotarija je zabluda, a novotarije se razlikuju shodno stepenu oprečnosti i udaljenosti od sunneta.

Druga vrsta novotarija je novotarija u djelu ili **bidat amelijj**, koja predstavlja činjenje ibadeta na način ili nečim što nisu propisali Allah i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Zatim, oharamljivanje onog što su Allah i Njegov poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dozvolili. Pa onaj ko Allahu bude ibadet činio nečim ili na način na koji Allah nije propisao ili bude branio ono što Zakonodavac nije zabranio biva novotarom ili mubtediom.

18. Šta su naše obaveze prema muslimanima?

Odgovor:

Uzvšeni Allah kaže:

Doista su vjernici braća. (Kur'an, El-Hudžurat, 10.)

Dakle, odgovor na gore postavljeno pitanje je da muslimane prihvatiš i smatraš braćom, da želiš njima ono što želiš sebi i da mrziš njima ono što mrziš samom sebi. Da se trudiš biti im od koristi koliko si u mogućnosti i da radiš na njihovom izmirivanju, zbližavanju i

sakupljanju na istini. Musliman je muslimanu brat, ne čini mu nepravdu, ne ostavlja ga na cjedilu i ne napušta ga, ne ugoni ga u laž i ne prezire ga. I, također, na posljetku, tvoja obaveza je da izvršavaš dužnosti prema onima koji kod tebe uživaju posebno pravo kao što su roditelji, zatim rođaci, komšije, prijatelji i učitelji.

19. Šta nam je obaveza prema ashabima Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem?

Odgovor:

U potpuno vjerovanje u Allahovog Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i u ljubav prema njemu, se ubraja i ljubav prema njegovim ashabima zavisno od stepena njihove vrijednosti i prednosti (ranim ulaskom u islam).

Zatim, priznavanje njihovih vrлина kojima su prevazišli cijeli ummet. Da se Allahu vjera ispovijeda ljubavlju prema njima i širenjem govora o njihovim vrlinama, a da se čovjek kloni govora o onom što se dešavalo među njima od prepirke.

Vjerujemo da su oni prvaci u svakoj dobroj osobini među svim narodima i da su prethodnici i prvaci u svakom dobru, a najudaljeniji od svakog zla i da su oni svi do jednog pravedni i da je Allah svima njima zadovoljan.

20. Šta kažemo o imamet (vladavini)?

Odgovor:

Vjerujemo da je postavljanje imama - vladara farz kifaje (obaveza koju ako izvrši jedna grupa muslimana spada odgovornost sa ostalih), jer narod nije neovisan od imama - vladara koji će im sprovoditi vjeru i organizirati im materijalni život, i koji će ih braniti od neprijateljstva neprijatelja i izvršavati kazne nad zločincima. Imamet imama nije potpun osim uz poslušnost u dobru i u onom što nije grijeh. A u borbu se ide sa imamom bio dobar ili grješnik. Njegovi sljedbenici ga pomažu na dobru, i savjetuju ga da se kloni loših postupaka.

21. Šta je to siratu-l-mustekim (Pravi put) i šta su njegove odlike?

Odgovor:

Pravi put je korisno znanje i dobro djelo. Korisno znanje je ono sa čim je došao Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, od Kur'ana i sunneta. Dobro djelo je približavanje Allahu ispravnim uvjerenjima, obavljanje farzova - obaveznih stvari, zatim nafila – dobrovoljnih ili poželjnih stvari i klonjenje haram - zabranjenih stvari.

Dobro djelo je, dakle, izvršavanje obaveza prema Allahu i dužnosti prema njegovim robovima (stvorenjima), ali ono ne biva važećim (potpunim) osim uz potpunu iskrenost, a to znači da njegovo izvršavanje bude isključivo radi Allaha i uz slijeđenje i oponašanje Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u djelu koje se čini. I cijela vjera počiva na ova dva temelja, tako da onaj ko ostavi iskrenost upadne u širk, a onaj kog mimoide slijeđenje prakse Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, upadne u novotarije.

22. Koje su to karakteristike kojima se vjernik razlikuje od nevjernika i nezahvalnika - onog koji negira i niječe?

Odgovor:

Ovo je veličanstveno pitanje. Pravljenjem razlike između vjernika i onog koji to nije, istina se počne jasno razlikovati od neistine. Kao i oni kojima pripada vječna sreća, oni se jasno razlikuju od nesretnika.

Znaj da je istinski vjernik onaj koji vjeruje u Allaha, Njegova imena i svojstva navedena u Kur'anu i sunnetu na način da ih razumije, priznaje i da opovrgava sve ono što ih negira ili im se suprotstavlja. To je onaj ko ispuni srce imanom, znanjem, jekinom (ubjeđenjem), smirenošću i vezanošću za Allaha, vraćanjem Allahu jedinome i činjenjem ibadeta Allahu djelima koje je propisao na jeziku svog Poslanika, sallallahu alejhi ve selleme, iskreno ih, Allaha radi čineći, nadajući se Njegovoj nagradi i strepeći od Njegove kazne. Pri tom je Allahu zahvalan srcem, jezikom i udovima na Allahovim blagodatima i Njegovom ogromnom dobročinstvu koje uživa, u svakom trenutku neprestano Ga se sjećajući i spominjući.

Vjernik ne vidi blagodat veću od ove blagodati, niti počast veću od ove počasti. Podruguje se i podsmjehuje dunjalučkim materijalnim užicima u njihovom poređenju sa slašću predanosti i posvećenosti Allahu i hrljenju Njemu Jedinom. I pored toga ne zaboravlja svoj udio od dunjalučkih dobara, uživajući u njima, ali ne na način na koji to rade nezahvalni i nemarni, već se potpomaže njima u obavljanju svojih dužnosti prema Allahu i dužnosti prema Njegovim stvorenjima.

Zadovoljstvom i očekivanjem nagrade se upotpunjuje njegov užitak, odmara se i smiruje njegovo srce i ne tuguje ako se stvari odigravaju suprotno onom što želi. Ovakvom čovjeku je Allah dao sreću dunjaluka i Ahireta.

A što se tiče nezahvalnika i onog ko je nemaran, on je sušta suprotnost tome, negira svog Uzvišenog Gospodara na kojeg upućuju dokazi razuma i objave kao i nužna i empirijska znanja koja govore o Njegovom postojanju i savršenstvu, na šta sve on ne obraća pažnju.

Pa pošto se od Allaha odmetne i izgubi sa Njim svaku vezu ne priznavajući Ga niti Mu robujući, počne se vezivati za prirodu, a njegovo srce postane poput srca stoke za ispašu. Nema drugog cilja i želje osim uživanja u materijalnim stvarima. Njegovo srce bude uvijek uznemireno, štaviše, uplašeno od prestanka onog što voli i uplašeno od nedaća koje ga pogađaju, jer pri sebi nema imana koji bi mu olakšao musibete i pomogao u mukama. Lišen je imanskog užitka, slasti približavanja Allahu i ubiranja (požurenih i odgođenih) plodova imana na dunjaluku i Ahiretu. Ne nada se nagradi niti se boji kazne, već se njegova nagrada i strah isključivo vezuju za bezvrijedne, niske, materijalne duševne prohtjeve.

Od odlika vjernika je i poniznost prema prihvaćanju istine i savjetovanje Allahovih robova prema njihovim stepenima, riječju, djelom i nijjetom.

A nezahvalnik, njegova odlika je nadmenost i oholost u odbacivanju istine i u odnosu prema ostalima, samodopadljivost i neupućivanje savjeta ikom.

Vjernik je čista srca od varanja, prevare i mržnje, želi muslimanima ono što želi sebi, a mrzi njima ono što mrzi i samom sebi, i trudi se koliko je u stanju da im bude od koristi strpljivo podnoseći njihov ezijet (uznemiravanje) i ne čini nikom nepravdu na bilo koji način.

U međuvremenu, srce nevjernika (nezahvalnika) ključa od mržnje i vrvi od prevare, nikom ne želi dobro niti ikakvu korist osim ako u tom vidi sopstveni dunjalučki interes. Ne vodi računa hoće li kome nanijeti nepravdu ako za to nađe mogućnost, a pritom je najslabiji od svih u podnošenju onog što ga od drugih ljudi zadesi.

Vjernik je iskrena jezika, lijepa odnosa sa drugima, odlikuje se blagošću, stabilnošću, smirenošću i osobinom milosti. On je strpljiv, povjerljiv, jednostavan i nježne prirode.

U međuvremenu, nevjernika odlikuje prenagljenost, bezosjećajnost, nemir i strah, laž, nepovjerljivost i agresivnost.

Vjernik nije ponizan nikom osim Allahu, sačuvao je svoje srce i svoje lice od požrtvovanja i potčinjavanja nekom drugom mimo svog Gospodara. Odlikuje se čednošću, čvrstinom i snagom, hrabrošću, velikodušnošću, čovječnošću i zrelošću, ne odabira osim ono što je dobro.

A što se tiče nevjernika - onog koji poriče, on je sušta suprotnost tome. Njegovo srce je vezano za stvorenja iz straha da mu ne pričinje štetu i u nadi da mu donesu neku korist. Žrtvuje se za njih svojim znojem. Pri njemu nema čednosti, niti čvrstine, niti hrabrosti osim u susret ostvarivanju svojih niskih interesa. Takva osoba nema

čovječnosti niti humanosti, svejedno joj je da li je ono što prigrabi dobro ili loše, halal ili haram.

Vjernik je spojio između truda u poduzimanju svega potrebnog i korisnog za realizaciju onog što želi, zatim se oslonio na Allaha imajući potpuno povjerenje u Njega, tražeći od Njega pomoć u svakoj stvari, i Allah mu je u pomoći.

A što se tiče nevjernika on se nimalo ne oslanja na Allaha, on se ne osvrće osim na svoju slabu, jadnu dušu. Allah ga prepustio samom sebi i ostavio ga bespomoćnog u realizaciji svojih prohtjeva. A ako mu dozvoli da dopre do onog što želi onda je to postepeno vođenje u propast.

Vjernik kada mu kakva blagodat dođe dočekuje je zahvalom, i tu blagodat uživa i koristi u onome što će mu biti od koristi i donijeti dobro.

A nevjernik prihvata blagodat u igri i zabavi, sa nezahvalnošću. Zatim se pozabavi tom blagodat, a zaboravi na Onog ko mu je tu blagodat ukazao i zaboravi zahvalu Njemu na njoj, koristeći istu za svoje niske prohtjeve, te ista blagodat brzo nestaje i napušta ga.

Vjernik kada ga zadese nesreće susreće ih strpljivo, očekujući i nadajući se nagradi za svoje strpljenje na njima, želeći njihov prestanak. Pa, ono što dobije zauzvrat od dobra i nagrade bude veće od onog što ga je mimoišlo a volio je da mu se desi i veće od neželjene stvari koja mu se dogodila.

Nasuprot tome nevjernik nesreću dočekuje sa nemirom i strahom pa se njegova nesreća povećava i nad njim se nadvije i sabere spoljašnja i unutrašnja (srčana) bol, i pritom je lišen strpljivosti i ne nada se nagradi. Pa kako je žestoka njegova tuga i kako je velik njegov očaj!?

Vjernik ispovijeda vjeru Allahu imanom u sve poslanike, njihovim veličanjem i davanjem im prednosti u ljubavi nad svim ostalim stvorenjima, priznajući da svako dobro kojeg je čovječanstvo postiglo do Sudnjeg dana je njihovom zaslugom i njihovim uputstvima, a da je svako zlo i svaka šteta koja zadesi čovječanstvo posljedica suprotstavljanja njima, priznajući da su oni stvorenja najvećeg dobročinstva prema čovječanstvu, a pogotovo njihov predvodnik (prvak) i pečat svih poslanika Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, kojeg je Allah učinio milošću svjetovima i poslao ga za rad dobra, popravljanja i upute.

A što se tiče ateista oni suprotno tome, veličaju neprijatelje Božijih poslanika i poštuju njihove riječi, i izruguju se, kao i njihovi prethodnici, onome sa čim su došli poslanici, a to je najveći dokaz

njihove gluposti (apsurdnosti njihovih razuma) i niskosti njihovog ponašanja do najdonjih granica.

Vjernik u Allaha vjeruje voleći ashabe, imame muslimana i imame upute, a nevjernici suprotno tome.

Vjernik, zbog potpune iskrenosti prema Allahu, radi u Njegovo ime i čini dobročinstvo Allahovim robovima, dok djelo nevjernika nema za cilj ništa drugo izuzev postizanje njegovih prezrenih želja.

Vjernik je raširenih prsa prema sticanju korisnog znanja, ispravnom imanu, posvećivanju Allahu, ustrajnosti na činjenju zikra i dobročinstva prema Allahovim stvorenjima i čistih je prsa od pokuđenih osobina. Dok je nevjernik suprotno tome, jer pri sebi ne posjeduje ono što njegova prsa čini prostranim.

23. Zašto je većina čovječanstva okrenuta protiv vjere?

Ako se kaže da ako je ispravan iman onakvim kakvim si ga opisao na jezgrovit i isključiv način i da se njim ostvaruje sreća dunjaluka i Ahireta, te da on popravljiva i poboljšava vanjštinu i unutrašnjost, uvjerenja, osobine ponašanja i moral, da on poziva cijelo čovječanstvo svakom dobru i ispravnosti i da ih upućuje onom što je najispravnije, zašto je onda većina čovječanstva okrenuta od vjere i imana? Zbog čega se bore protiv vjere i njom se ismijavaju i zašto stvar nije obratna, jer ljudi imaju pamet i razum kojim odabiru zdravo umjesto pokvarenog, dobro umjesto lošeg, korisno umjesto štetnog?

Odgovor:

Ova pitanja je Allah spomenuo u svojoj Knjizi i odgovorio na njih spomenuvši stvarne razloge koji spriječavaju iman i spomenuvši prepreke na putu do njega. Spomenom ovih odgovora ne prepada čovjeka to što vidi da je većina ljudi okrenuta od vjere, niti se on čudi zbog tog.

Allah je za nevjerovanje u vjeru islam pomenuo brojne razloge i prepreke prisutne kod većine ljudskog roda, kao što je neznanje o islamu, nepoznavanje njegove stvarnosti, nedolaženje u dodir sa njegovim uzvišenim učenjima i uputstvima.

Nepoznavanje korisnih nauka je najveća barijera i prepreka u spoznaji istinske stvarnosti, i u izgradnji osobina lijepog ponašanja. Uzvišeni Allah kaže:

Oni poriču prije nego što temeljito saznaju šta ima u njemu, a još im nije došlo ni tumačenje njegovo. (Kur'an, Junus, 39.)

Uzvišeni Allah ih je obavijestio da se njihovo poricanje rodilo iz njihovog neznanja i netemeljitosti u znanju kojeg o njemu imaju, i da im još nije došlo tumačenje njegovo kojim se misli na kaznu koja

obavezuje čovjeka da se vrati istini i da je prizna. Zato uzvišeni Allah kaže:

“...ali većina njih ne zna“, „Gluih, nijemi i slijepi, - oni ništa ne shvaćaju.“, „U tome je, uistinu, dokaz za one koji razuma imaju“, kao i drugi tekstovi koji upućuju na isto značenje.

Džehl, tj. neznanje može biti prosto, kao što je to slučaj velikog dijela ljudi koji su nijekali poslanike, odbacivali njihov poziv slijedeći poglavare i starješine. To su oni koji kada ih zadesi patnja govore:

Gospodaru naš, mi smo prvake naše i starješine naše slušali, pa su nas oni s Pravog puta odveli. (Kur'an, Al-Ahzab, 67.)

Također, neznanje može biti složeno a ono se dijeli na dvije vrste. Jedna od dvije vrste je da čovjek bude na vjeri svog naroda i svojih očeva, ili na vjeri onih s kojima je odrastao. Kada mu dođe istina ni ne pogleda u nju, a ako pogleda onda je to vrlo kratkovidno, jer je on zadovoljan svojom vjerom na kojoj je porastao, i pristrasan je svom narodu. Ovo je tip najvećeg broja nevjernika, poricatelja i odbacivača misije Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. To su oni za koje Uzvišeni Allah kaže:

I eto tako, prije tebe, Mi ni u jedan grad nismo poslanika poslali, a da oni koji su raskošnim životom živjeli nisu govorili: "Zatekli smo pretke naše kako ispovijedaju vjeru i mi ih slijedimo u stopu." (Kur'an, Az-Zuhruf, 23.)

Ovo je primjer slijepog slijedenja kada onaj pri kome se ono nađe smatra da je na istini a on bude na neistini. U ovu kategoriju spada većina ateista - materijalista. Njihova učenja i znanja se svode na slijedenje njihovih lidera i vođa. Kada njihovi vođe nešto kažu oni to prihvate kao da je objava spuštena sa neba. Čak i ako izmisle neku pogrešnu teoriju ostaju njima privrženi i onda kada se slažu sa njima, i onda kada se ne slažu. Ovakvi su iskušenje svakom kog iskušaju, a koji pri sebi nemaju znanja i pronicljivosti.

Druga vrsta složenog neznanja je slučaj vođa nevjerstva i lidera neznaštva (ateizma) koji su se specijalizirali u prirodnim naukama i u naukama o kosmosu, ignorišući druge. Sakupili su i ograničili informacije i znanja u malim i uskim krugovima, uzoholili se nad poslanicima i njihovim sljedbenicima, i ustvrdili su da su sva znanja sadržana u onom što su spoznala i otkrila ljudska čula i eksperimentalna iskustva, a sve drugo su zanegirali i porekli koliko god to bilo istina. Stoga su porekli postojanje Gospodara svih svjetova, zaniekali Njegove poslanike, porekli sve ono o čemu su nas Allah i Njegov Poslanik obavijestili od nevidljivog svijeta (stvari gajba). Ova vrsta ljudi je najpreča da se na njih odnosi govor Uzvišenog:

Kada su im poslanici njihovi jasne dokaze donosili, oni su se znanjem koje su imali dičili, i snašlo ih je ono čemu su se stalno rugali. (Kur'an, Gafir, 83.)

Njihovo dičenje znanjem o prirodnim naukama i ponos njihovom vještinom i specijalizovanošću u onom što im je najvećim uzrokom da se čvrsto drže za neistinu, ukazuje na preferiranje tih znanja nad bilo čim drugim, njihovo hvaljenje, i stavljanje istih ispred onog sa čim su došli poslanici od upute i znanja. Štaviše, to ih nije zadovoljilo, već su se odvažili na izrugivanje znanju poslanika i složili se na njegovom odbacivanju i preziru, pa će ih snaći ono čemu su se stalno rugali.

Ovi ateisti su prevarili veliki broj onih koji se bave savremenim naukama, a koji pri sebi nemaju ispravne vjere. Krivica i odgovornost za to je na školama koje nisu brinule o vjerskom obrazovanju zaštićenom od ateizma, jer učenik kad izađe iz takvih škola koji nije umiješan u vjerska znanja, niti se ukrasio osobinama lijepog šerijatskog ponašanja, smatra sebe da zna ono što drugi ne znaju, prezire vjeru i njene praktikante, te se lahko odlučuje na poslušnost ovim neznabožačkim materijalistima.

Ovo je najveća šteta s kojom se suoči vjera islam. Tako da obaveza muslimana prema školama je da prevashodno povedu brigu o vjerskom obrazovanju, da uspjeh i neuspjeh u školi budu vezani za vjerske predmete, i da ih ostali predmeti prate. Ovo je najveća dužnost onom pod čijom se ingerencijom i direktnim uređenjem obrazovanje nalazi. Isto tako ovo je i obaveza profesorima i učiteljima, jer budućnost omladine se zasniva na ovom.

Stoga nek se boji Allaha svaki onaj ko ima vlast i upliv u ovom, i nek se nada ogromnoj nagradi kod Allaha zbog činjenja vjere najvažnijim predmetom izučavanja u školama, jer doista u zapostavljanju i zanemarivanju ove stvari leži ogromna opasnost, a dobro i uspjeh se sastoji u vođenju brige o vjerskim znanjima.

Od prepreka i smetnji na putu vjere i imana je zavist i zloba, kao što je to slučaj sa Jevrejima koji znaju Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Znaju njegovu iskrenost i istinitost onog sa čim je došao, znajući ga kao što znaju sinove svoje, a zatim istinu taje i čute iako je znaju, dajući prednost dunjalučkim interesima i niskim prohtjevima nad vjerovanjem. Ova bolest je spriječila mnoge među starješinama Kurejšija, kako nam je poznato iz njihovih životopisa i priča o njima, da povjeruju. Ova bolest se najčešće izrađa i proizilazi iz oholosti i ona predstavlja najveću prepreku u slijeđenju istine.

Uzvušeni Allah kaže:

Odvratću od znamenja Mojih one koji se budu bez ikakva osnova na Zemlji oholili. (Kur'an, El-E'araf, 146.)

Pa je oholost, koja je odbacivanje istine i preziranje ljudi, spriječila mnoge da slijede istinu i da joj se pokore nakon što su im jasno predočeni Njegovi ajeti i dokazi.

Uzvišeni Allah kaže:

I oni ih, nepravedni i oholi, porekoše, ali su u sebi vjerovali da su istinita, pa pogledaj kako su skončali smutljivci. (Kur'an, En-Neml, 14.)

Također, od prepreka do vjerovanja je izbjegavanje objavljenih, kao i ispravnih razumskih dokaza.

Uzvišeni Allah kaže:

Onome ko se bude slijepim pravio da ne bi Milostivog veličao, Mi ćemo šejtana natovariti, pa će mu on nerazdvojni drug postati, oni će ih od Pravog puta odvrćati, a ljudi će misliti da su na Pravom putu. (Kur'an, Ez-Zuhruf, 36-37)

Uzvišeni, također, veli:

I reći će: "Da smo slušali ili razmišljali, ne bismo među stanovnicima Džehennema bili!" (Kur'an, El-Mulk, 10.)

Ovakvi i njima slični koji su priznali da nemaju korisnog razuma i sluha nisu imali želje učiti znanja sa kojim su poslanici došli, niti Knjige koje su objavljene od Allaha, niti su imali zdravog razuma pomoću kojeg bi se uputili na ispravnost. Oni nemaju osim mišljenja i pogrešene teorije za koje misle da su razumske a one su, u stvari, neznačajke. Oni se ugledaju i slijede lidere zablude, što im brani da slijede istinu sve dok ne uđu u Vatru, a grozno je prebivalište oholnika.

Od stvari koje spriječavaju slijedenje istine jeste i njeno neprihvatanje onda kada postane jasnom, pa čovjek bude kažnjen prevrtanjem i promjenom njegova srca i viđenjem onog što je lijepo ružnim a ružnog lijepim. Uzvišeni Allah kaže:

I kad oni skrenuše u stranu, Allah učini da i srca njihova u stranu skrenu. (Kur'an, Es-Saff, 5.)

I, također, kaže:

I da Mi srca njihova i oči njihove nećemo zapečatiti, i da neće vjerovati kao što ni prije nisu vjerovali, i da ih nećemo ostaviti da u zabludi svojoj lutaju smeteni. (Kur'an, El-En'am, 110.)

Ovo je zato što je nagrada prema vrsti djela. Ako je djelo dobro slijedi dobra nagrada i obratno. A Allah ih je okrenuo onome što su kazali sebi:

Jer oni, mjesto Allaha, šejtane za zaštitnike uzimaju i misle da dobro rade. (Kur'an, El-E'araf, 30.)

Od stvari koje predstavljaju prepreku za iman je utonjenost u raskoši i pretjerivanje u uživanju jer, to čini čovjeka potčinjenim svojim štetnim porivima i sljedbenikom svojih strasti, kako je to Allah pomenuo u brojnim ajetima.

Uzvišeni kaže:

Mi smo ovima, a i precima njihovim, dali da uživaju, pa su im dani radosti dugi. (Kur'an, El-Enbija, 44.)

Oni su prije toga raskošnim životom živjeli. (Kur'an, El-Vaki'a, 45.)

Pošto su im došle ispravne vjere sa onim što će uravnotežiti njihovo uživanje i zadržati ih u granicama korisnog uživanja, i spriječiti ih od ronjenja, davljenja u slastima, to su vidjeli odbojnim, jer nosilac ništavne strasti brani svoju strast svakim raspoloživim sredstvom. Nakon što im je došla vjera sa obavezom da Allahu ibadet čine, i da zahvaljuju na blagodati Onom ko im je blagodati ukazao, te da se ne odaju pohotama i strastima, oni preplašeni okreću leđa i bježe.

Od prepreka za vjerovanje je i preziranje poslanika i njihovih sljedbenika od strane nevjernika koji ih smatraju manjkavim i ismijavaju se sa njima, kao što je kazao Nuhov narod njemu:

Kako da te poslušamo, kad te najniži sloj ljudi slijedi? (Kur'an, Eš-Šuara, 111.)

A vidimo da te bez ikakva razmišljanja slijede samo oni koji su niko i ništa među nama; ne vidimo da ste vi imalo od nas bolji, štaviše, mislimo da ste lažljivci. (Kur'an, Hud, 27.)

Ova stvar proizilazi iz oholosti, pa kad se čovjek uzoholi i u duši osjeti ponos sobom i prezre druge ljude biva mu mrsko da prihvati istinu. Međutim, da pretpostavimo, da je istina koju je odbio došla putem onog koga on uvažava prihvatio bi je bez oklijevanja.

Uzvišeni Allah kaže:

Tako će se obistiniti riječ Gospodara tvoga da vjerovati neće oni koji u grijehu žive. (Kur'an, Junus, 33.)

Pa je fisk (grijeh) izlaženje roba iz poslušnosti Allahu u poslušnost šejtanu, a odlikovanje srca ovom odlikom biva najvećom preprekom u prihvatanju istine znanjem i djelom.

Uzvišeni Allah ne čisti nikog ko je u ovakvom stanju već ga prepusta sebi da luta u neistini iz njegovog prkosa i zablude, pa svi njegovi pokreti budu zlo i nered. Pa, se grijehu pridružuje neistina i odvrća ga od istine, jer srce kada izađe iz pokornosti i poslušnosti Allahu onda mora slušati svakog:

...šejtana prkosnoga, za koga je već određeno da će svakog onog koga uzme za zaštitnika na stranputicu zavesti i u patnju ga ognjenu dovesti. (Kur'an, El-Hadždž, 3-4)

Od najvećih prepreka u imanu i slijeđenju istine je i ograničavanje znanja i istine u uskom krugu kao što to rade ateisti - materijalisti, koji su sva znanja sadržali u onom što se saznaje isključivo čulima. Tako da ono što su doznali svojim čulima su potvrdili, a ono što nisu dosegli čulima su zanegirali, pa makar to nešto bilo potvrđeno metodama i dokazima mnogo većim i jasnijim od čulnog doživljaja.

Ovo je fitna i šubha (nejasnoća) koja je zabludjela veliki broj ljudi. Na ovaj zloban način su zanegirali postojanje Gospodara i uznevjerovali u poslanike i ono sa čim su došli od vijesti o nevidljivom svijetu – gajbu, za šta postoje raznovrsni dokazi koji potvrđuju njihovu istinitost. Čak, štaviše, postoje dokazi zasnovani na viđenju da su vijesti o gajbu istina.

Poznato je nužnim putem i sigurnim znanjem da dokazima postojanja Stvoritelja, Njegove jednoće i jedinstvenosti u stvaranju i upravljanju se ne mogu pretpostaviti ili sa njima uporediti bilo kakve metode koje potvrđuju bilo kakvu stvarnost ili pojavu. Jer su se, uistinu, uspostavili dokazi objave, razuma, očevidni dokazi i dokazi fitre - ljudske prirode koji upućuju na to.

A On Uzvišeni je u prostranstvima i u nama samima od Svojih ajeta učinio jasnim i očiglednim onoliko koliko je dovoljno da se istina prikaže jasnom. On je istina i Njegovi poslanici su istina, Njegova nagrada i kazna su istina, sve ono čime nas je obavijestio je istina i Njegova vjera je istina. Pa šta je nakon istine osim zablude? Međutim, materijalisti su se odmetnuli i njihova nadmenost se prepriječila između njih i istine. A ništa ne koristi ikom, niti na bilo koji način, ma šta to bilo, osim nje. Vjernik koji je pronicljiv zna svjetlom svoje pronicljivosti da su oni u jasnoj zabludi i u dubokom sljepilu. Zato se Allahu zahvaljujemo na blagodatni upute.

Od prepreka je i sujeta i slavljublje materijalista i onih koji ih slijede, i njihova tvrdnja da čovječanstvo nije dostiglo zrelost, prosvijećenost i umnu i znanstvenu razvijenost, osim u posljednje vrijeme u kojem je zavlada materija i prirodne nauke, te da narod prije toga nije bio prosvijećen i nije bio zreo. U ovome se nazire njihova odvažnost i smjelost na sofizam (pogrešno rasuđivanje koje ima cilj da prevari slušaoca), i svojeglavost koja nije nikom skrivena. Onaj ko ima imalo razuma neće ga promijeniti ova pakosna mišljenja.

Ako kažu da materija (bogatstvo), industrija, otkrića, potčinjavanje stvari prirode se nije desilo prije sadašnjeg vremena, to bi im svako povjerovao. Međutim, njihovo definisanje i projektovanje ove stvari na druga ispravna znanja, utvrđene činjenice i norme lijepog ponašanja je od najgnusnijih laži. Jer ispravna znanja i ispravan razum se raspoznaju,

a njihova potpunost ili manjkavost se dokazuje njihovim tragovima i djelima, dokazima i intencijama. Pogledajmo na potpunost i uzvišenost vjerskih principa i normi ponašanja, vjere, dunjaluka, milosti i mudrosti sa kojom je došao naš poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, a od njega su je naslijedili muslimani, koje je vjera u vremenima kada su radili po njoj dovela svakom vjerskom i dunjalučkom dobru. Dovala ih svakom prosperitetu i učinila im poslušnim sve ostale narode. Došli su do stanja i savršenstva kakvog je nemoguće dostići osim kretanjem njihovom putanjom.

Zatim, pogledajmo dokle je doguralo ponašanje razuzdanih materijalista koji su dali svu slobodu svojim strastima bez granica, sve dok se nisu spustili na dno dna. A da im nije materijalnog bogatstva koje ih drži zajedno, dovela bi ih ova razuzdanost i anarhija do brze propasti.

Uzvišeni Allah kaže:

A ti nikako ne misli da Allah ne motri na ono što rade nevjernici!
(Kur'an, Ibrahim, 42.)

Zatim, da nije zaostavštine vjerskih adaba (principa ponašanja) čiji su tragovi ostali prisutni u razvijenim narodima koji su time postigli dunjaluk ne bi njihov materijalni uspon imao skoro vrijednost, jer oni koji su izgubili vjeru su totalno nesposobni živjeti ugodnim životom u spokoju i dunjalučkoj sreći o čemu svjedoči nemali broj primjera koji se svakodnevno susreću. Arapski mušrici i njima slični, od onih koji nose u sebi dio imana i dio potvrde imanskih temelja poput tevhidu-r-rububijeta, kao i potvrde ahiretske nagrade i kazne, su bez imalo sumnje bolji od ovih materijalista.

Zatim, nužno se saznaje da su poslanici, neka su na njih Allahovi salavati i selami, došli sa objavom i uopćenom i detaljnom uputom, sa svjetlom i ispravnim znanjem i sa totalnim boljitkom u svakom pogledu. Zdravi umovi priznaju sve to, i znaju da su oni u potrebi za tim, i pokoravaju se onom sa čim su došli poslanici. I zdravi umovi znaju da ako bi se sakupili od prvog do posljednjeg ne bi mogli doseći i dokučiti istinu i korisna znanja sa kojima su došli poslanici, i sa kojima su spuštene Knjige. I znaju da ako Božijih poslanika ne bi bilo oni bi tumarali u očitj zabludi i dubokom sljepilu, u nesreći i vječnoj propasti.

Uzvišeni Allah kaže:

Allah je vjernike milošću Svojom obasuo kad im je jednog između njih kao poslanika poslao, da im riječi Njegove kazuje, da ih očisti i da ih Knjizi i mudrosti nauči, jer su prije bili u očitj zabludi. (Kur'an, Ali Imran, 164.)

Ljudski um nije dostigao istinsku zrelost i prosvijećenost osim sa onim sa čim su došli poslanici. Stoga, veliki broj ljudi se prevari izrazima kojim se ukrašava i uljepšava neistina a odbacuje istina bez uvida i ispravnog znanja, te otuda vjerske nauke i uzvišene principe ponašanja nazivaju ograničenim i konzervativnim, a druge nauke i ponašanja koje su suprotne islamskim nazivaju kulturom i preporodom. A poznato je svakom onom ko posjeduje zdrav razum da je svaka kultura i preporod koja se ne zasniva na vjerskoj uputi i vjerskim smjernicama je, ustvari, zlo i šteta dunjaluka i Ahireta. Ko iole razmisli o niskosti u ponašanju kojim se vladaju oni koji se nazivaju kulturnim materijalistima, i o njihovom interesovanju o svemu što je štetno i ostavljanju onog što je korisno, doći će do zaključka da je istinska kultura edukovanje razuma poslaničkom uputom i njihovim ispravnim znanjima. Edukovanje ponašanja je njegovo poboljšanje i usavršavanje pohvalnim manirima i korisnim smjernicama koje obuhvataju svaki hajr i boljitak, i da se pritom koristi i pomaže ispravnim svjetovnim znanjima u postizanju dobra i uspjeha. Islam naređuje i podstiče na postizanje obje sreće - dunjalučke i ahiretske, na usavršavanju svih vrлина, korisnih na ovom i budućem svijetu.

Onaj ko razmisli uopćeno i detaljno o Kur'anu i sunnetu sa kojima je došla vjera islam shvatit će da nema dobra za čovječanstvo osim u vraćanju njenoj uputi i putokazima, i da onako kako je oplemenila uvjerenja, osobine ponašanja i djela, isto tako popravlja i poboljšava dunjaluk i upućuje na sve ono što donosi opće i individualno dobro i korist. A Allah je Onaj koji upućuje i daje uspjeh. I neka su salavat i selam na Muhammeda i na njegovu porodicu.

Sadržaj:

	Naslov	str.
1	Uvod	1
2	Šta je definicija tevhida i na šta se tevhid dijeli?	1
3	Šta su iman i islam i šta su njihove općenite osnove (temelji)?	1
4	Šta su ruknovi imana (vjerovanja) u Allahova imena i Njegova svojstva?	2
5	Pitanje o Allahovoj uzdignutosti (gornjosti) nad svim stvorenjima i o tome da se nad Aršom uzvisio	2
6	Pitanje o Allahovom svojstvu milosti i svojstvu spuštanja na dunjalučko nebo i njima sličnim svojstvima	2
7	Pitanje o Allahovom govoru i Kur'anu	3
8	Šta je potpun iman i da li se on povećava i smanjuje?	3
9	Šta je propis grješnika ustrajnog u grijehu?	3
10	Koliko je kategorija vjernika i koje su?	3
11	Šta je propis djela koja čine Allahovi robovi?	4
12	Šta je to širk i šta su njegovi dijelovi?	4
13	Kako se detaljno objašnjava vjerovanje u Allaha?	5
14	Kako se detaljno objašnjava vjerovanje u vjerovjesnike?	6
15	Koliko je dijelova vjerovanja u kada' i kader i koji su?	6
16	Šta je definicija imana u Sudnji dan i šta on podrazumijeva?	7
17	Šta je to nifak – licemjerstvo i koje su njegove vrste i odlike?	7
18	Šta je to bidat (novotarija) i kako se dijeli?	8
19	Šta su naše obaveze prema muslimanima?	8
20	Šta nam je obaveza prema ashabima Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem?	9
21	Šta kažemo o imamet (vladavini)?	9
22	Šta je to siratu-l-mustekim (Pravi put) i šta su njegove odlike?	9
23	Koje su to karakteristike kojima se vjernik razlikuje od nevjernika i nezahvalnika - onog koji negira i niječe?	10
24	Zašto je većina čovječanstva okrenuta protiv vjere?	13

Ova knjižica govori o najvažnijim stvarima koje se tiču pitanja vjere i osnova imana, a koje je nužno poznavati.

Knjižica je napisana u formi pitanja i odgovora jer je to lakši način za razumijevanje i podučavanje.

